

Toimetus ja tallitus TALLINNAS, Pagari uul. nr. 1 Toimetaja kõnetunnid kella 12—1.	SÕDUR SÕJAASJANDUSE AJAKIRI. ILMUB ÜKS KORD NÄDALAS ülemjuhataja staabi väljaandel.	Tellimise hind kättesaatmisega: Iga 10 numbril eest 5 marka. Kuulutuste ja teadaannete hind: Iga korpusrea eest 50 penni.
Tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu kõik wabarilgi postiasutused ja era-raamatukauplused.		

№ 18.

Laupäeval, 19. juulil 1919.

I. aastakäik.

Langenud kangelaste mälestuseks.

Irwe — Sabolotnõi — Katasjapp.

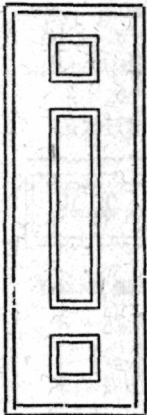
Esimese soomusrongi esimesed mehed, soomusrongide wägewuse loojad, soomusrongide hing ja waenlasi purustaw jõud, need Kalewipoja wäärilised kangelased, Waba Eesti tõsised ja õiglased loojad, neid ei ole meie wõitmata soomusrongide wägilaste hulgas enam! Üksaamal langesid nad, nende langemise taja kostis üle waba Eesti — jääb kostma aastasadafid, tuhandeid — kostma, kuni waba Eesti elab.

Nende langemise teated lõikasid sügawaid haawu hingesse, sünnitades meeleteitlusi tundeid, kui langeffid wiimased tammepuud, kui wanguffid waba Eesti aluspalgid ja seisma jääts waba Eesti ehitustöö. Naste on nendest rõhutateff tunnetest wabaneda ja raske on

wad wõitmatuks, kuigi veel palju kangelasi langeb — sest Kalew on toju jõudnud ja jääb toju!

See oli ühel kefföööl, ühel nendest öödest, mil Brokuzmäel Nr. 8 waba Eesti aluspalka tahuti, kui tundmatuseff minu ümber kogusid noored mehed teatega, et kufagil on leitud mingifugufed soomusrongi jätifed tahe suurtükiga, milledest ainult ühel luff. Ei kaotatud minutit otustamisefga, mis teha, waid samal filmapilgul algas 1-je soomusrongi formeerimine.

Teiste juba waremalt langenud kangelaste hulgas tõmbas oma peale ifeäraliselt tähelepantu tõhnu, ifeäraliselt lütiwate filmadega, roofilife jumega ja naeratawata näoga elawa loomuga noormees, suurtüki

M.-kapten Katasjapp.

Leitnant Sabolotnõi.

Kapten Irwe.

Foto Parikas.

leida andmeid, mis lootust ja usku alal hoiakffid, et „Eesti mehemeel pole kodun'd weel“, et uued kangelased ette astuwad ja waba Eesti ehitamist, langenud kangelaste waimust juhitud, rangemata jätkawad.

Langenud kangelaste afemele tõusewad tundmatuseff, sellest tundmatuseff, luff need esimesedki kangelased tõusid, ja astuwad esimeste afemele, püüdes esimeste wäärilisena nende poolelijäämud tööd rangemata jätkata. Soomusrongidelt ei tao Irwe — Sabolotnõi — Katasjappa hing ja ei nõrle nende waenlasi purustaw jõud! Soomusrongid jää-

ohwitser, keda ajawiitmata formeeritawa rongi esimese suurtüki peale määrasin, sellega ühtlasi wanemaks suurtüki ohwitseriks.

Juba esimesel kokkupuumumisel waenlafega Waiwara juures selgus, et see noormees on meister omas ametis, julge ja haruldafelt külmawereline. Tema esimesed paugud ajasid kangelst mustawa waenlase sipelgapesa raudteelt laiali ja Korfi jaamast põgenema. Järgnewas lahingus häwitatas kolme pauguga waenlase kuulipildujatega kaitstud staabi ja lastemoona ladu. Sellest peale algas nooremehel Sabolotnõi wägilase töö.

Ja kui ma pärast veel admiral Sinclairilt, heamehe poolest, pärastiste soomusrongide armisa „Tommi“ soomusrongidele sain, siis algas maenlase ja tema kuetolliste hävitamine ning maalt väljaajamine. Ühelviisil said tunda oma nähtel soomusrongide kuulsat „Kartetschi“ nii enamlasted, kui parunid.

Erw, samuti väike kaswuga, põlewate filmadega, roofilise jumega, noorewõitu mees, alaliselt rahulik ja mõtleja, suurte annetega, lõwijuksuga sõjamees. Kõige 1-se soomusrongi meeskonna tähelepanemist tõmbas Erw oma peale juba esimestel kokkuputumistel maenlastega Waimara juures, kui meie äralõhutud raudteed parandades hulgatesi maenlase kolme kuulipilduja tule alla sattumine ja kõhuli olles maad vastu surudes ümberringi sääseparwe taoliselt surisewate kuulide soju keskelt ära roomata saime, Erw aga rahuliselt meie poolt juba paigale tõstetud roopaid kinni krumima jäi ja oma töö, mis umbes tund aega kestis, ümberringi kihawa kuulisaju keskelt lõpule wiis, nii et rongiga edasi liikuda wõisime ning paar tundi hiljem maenlastelt ta kuulipildujad ära wõtsime, temalt hulga wangisid saime ja teda paaniliselt põgenema ajasime.

Warsti sai esimesest soomusrongist kaks tehtud ja esimese poole komanderiks jäi kopten Erw, kes 1-se soomusrongiga igalpool eel tormates muinosjutulisi wägitiid torba saatis ja pärast, kui soomusrongide divisjoni ülem kopten Parts raskesti haawata sai, oma wägitiid, kui divisjoni ülem laiemas maasstabis haruldaselt suure energiaga, julge ja osawa päälituna edasi jattas, kuni seda alati rahulist liilmawerelist, haruldaselt julget meest kuul tabas ja need kangelase läitwad filmad kustusid. Aga kangelase Erw töö jattab tema waim soomusrong „Kopten Erwes“ ja terwes soomusrongide divisjonis Waba Cesti kindlustamisets ja kaitset.

Katassepp, kaswu poolest esimesele kahela kangelasele sarnane, samuti ka kangelase tööde poolest. Külma-wereline, julge, alati walmis hoolimatult kõige suuremasse hädaohtu tormama. Juba esimestel kokkuputumistel maenlastega wõitis al. kopten Katassepp terwe 1-se soomusrongi meeskonna sõjameheliku lugupidamise. Soomusrongide hulljulgete ja maenlastele otse pürgulisti hirmu peale ajawate dessantsalkade hing oli Katassepp.

See wäsimata wägitiid tegija, lehanenud julgus ja Waba Cesti looja puhkab wabastatud mulla põues, aga tema, maenlastele pürgulisti hirmu peale ajawate soomusrongide dessantide waim elab soomusrongide dessantides edasi.

Peale nende kolme Waba Cesti looja on palju, palju soomusrongide kangelasi langenud. Esimeste soomusrongide Nr. 1 ja Nr. 2 kangelastest on veel mõni üffit järele, kes minuga julgelt ja kindlalt suurearmulise fissetungiva maenlase vastu töötasid, kõigil ühine kindel siht — Waba Cesti.

Langenute suurearmulises hulgas on ka armas, puhtafüdamline, ingli sarnane noormees — wahwa ja julge wabadusewõitleja Jaan Naaris. Noormees, kes minule wabaduse wõitluses kõige ligemal on olnud.

Oli aegu, kus meie endid veel ainult kaheteisi pörranda all wõitluserinnaas leidisime. Ka tema puhkab praest läbilastult wabastatud mulla põues. Aga tema puhas, terve, wahwa hing elustab tuhandeid noorimehi Waba Cestit kaitsema.

Selle kangelaste hulga weri, mis Cesti Wabariigi soomusrongide, jalawäe, ratsawäe, suurtükiväe ja laewawäe poolt ohwerdatud, on kaljusarnasets alusets Wabale Cestile, mille peale rajatult teda mingifugufed wälised ega sisemised marulised woolud wangu-tada ei suuda.

See kangelaste weri, mis wabastatud Cesti pinda nüfutanud, nõuab rangemata ja wäsimata wabaduse wõitluse jättamist. Cesti on wabastatud inimesesoo kase põhikihhi toorest wägivallast — enamlastest ja parunitest, aga weel on kolmas põhikiht, mille toore wägivalda all terve Cesti oma kangelastega waewleb, see on mitmekesine marobõrde, riigivaraste ja kelmide põhikiht, see hääneke kari, kes kõik nähta paneb, ifegi furnuhoaudade sifu.

Waba Cesti tõsised loojad, teie kangelased Wabariigi wägedes, kes selle kolmanda maenlase hädaohtu tunnete, mis Waba Cestit toorelt wägistab ja langenud wägilaste were hinna üle hiritab, teid kutsun üles ühinema ka seda kolmandat maenlast häwitama. Sõtta marobõrde, waraste ja kelmide vastu.

6. juulil, 1919. aastal.

Johan Pitka.

Sisuford.

Ametlik osa:

1. Wäljawõtted Sõjawägede Ülemjuhataja päewakäsklustest.
2. Juhatuskiri polgukohtutele.

Wabine osa:

Langenud kangelaste mälestusets

me pildiga lehe eesotsos). (J. Pitka.)

Wikeriitide sõjawägi (J. Soots).

Sõduri tulewik. (J. Wiit.)

Wäine aeroplaanil (R. Requadt).

Wäime wäerindadel.

Wäuritele.

Ametlik osa.

Wäljawõtted Sõjawägede Ülemjuhataja päewakäsklustest.

Nr. 321.

Tallinnas, 7. juunil 1919.

Riigi piiridest toiduainete wäljaweo ja nendega angeldamise ärahoidmisets, mis iseäranis piiriäärsetes maakondades alatafa kaswamas, juhiti weel kord kõikide sõjawäe ülemate tähehelepanekut minu päewakäsu nr. 135 § 1 peale ja nõuan, et Toitlusministreeriumi ja kohaliste toitlusajutuste funduslikud määrused toiduainete ümberpaigutamise asjus, mille järele riiklise korraldamise alla käiwate ainete edasiwedu maakonna piirides, — maakonna walitsuse, maakonnast maakonda ning riigi piiridest wäljawedu ainult Toitlusministreeriumi lubaga wõib sündida, ka sõjawäelaste poolt täpipealt täidetaks.

Seadusmataliste toiduainete wedajate käst tulewad need tasuta ära wõtta ja kohalistele toitlusafu-

tustele sõjavägede tarvituseks edasi anda.

Selle torralduse alla ei käi 2 naela mõis, 3 naela liha eht worsti ja 10 naela leiba, mis igale ühele lubatud on enese toiduks kaasa vedada.

Diendus: Toitlusministeeriumi wahetiri 11. juunist nr. 1751 ja Toitlusministeeriumi määrus Riigi Teatajas nr. 22.

Mr. 322.

Tallinnas, 7. juunil 1919.

Räsen tarvitada neljakümne kahelja (48) solotniku looma liha asemel kaaskümmend neli (24) solotniku pekki.

Mr. 337.

Tallinnas, 12. juulil 1919.

Meie wabastuse sõjas on paljud ohwitserid, oma nooruse ja sagedaste ka wäheste ettevalmistuse peale waatamata, wastutusriikaste ametite ja kohus'ustega walmis saanud, tarbetorral wahwust ja osawust ülesnäidates ja eneseäraosalgawalt töötates.

Seda filmas pidades, arwan tarwituse olewat niisuguste ohwitseride töök hinnata, neid aukraadides ülendates.

See ülendamine ei pea sündima mitte ainult ükfitu wägitoe eest, ega ka ainult wäljateenitud aja eest, waid ülendamise juures peab kõike teenistust tähele panema. Sellepärast on mõimalik ainult teenistuse alamäär kõigeparematele ohwitseridele ära määrata sellega, et ülemus teiste ohwitseride teenistuse sellega wõrreldes hindab ja ettepaneku juures järgmisi juhtnõuuri filmas peab:

1) Kõrgendamise juures mõetakse arwele ja ettepanekus peab selgeste ülestähendatud olema:

a) üleüldine ja sõjawäeline haridus, b) aeg kui kaua ohwitser on üleüldise ohwitseri aukraadis, kui palju eelwiimases ja kui palju wiimases aukraadis, kui kaua sellest wäerinnal ja mis ametis, d) ohwitseri amet, iseäralised teenused, wahwuse ja wägitoad omas ametis.

2) Ettepanek tehakse minu päewakäsus 24-st weebuarist s. a. nr. 79 ettenähtud wormi ja korra järele.

3) Ettepanna mõib ainult teenistuse eest Eesti wäeafades ja siis: a) kui ettepanemine wähemalt 6 kuud neis teenitud on, b) kui endise Wene sõjawäe teenistuse eest auksõrgenduse küsimus likwideeritud on ja tema wiimase aukraadi wanus minu päewakäsu nr. 273 kolkukõlasse on seatud ja d) kui ohwitseri aukraad, madalam on, kui see amet, mille peal ta on ja mida ta wähemalt 4 kuud on pidanud.

(Lisa: Sõjawäe ametite ja nendele wastawate aukraadide nimetiri.)*

4) Ettepanemine mõib saada pärast teatud aja fakti-likst wäljateenimist wiimases aukraadis: a) wäerinnal (inlekitimist kuni polgu staapideni wiimased ühes arwa- tud, ja biwiiisi staabi operatiiv abjutant ja sibe ülem): lipnikust alamleitnandiks—6 kuud, alamleitnandist—leitnandiks pärast 8 kuud, leitnandist—alamkapteniks—pärast 10 kuud ja alamkaptenist kapteniks pärast 12 kuud, b) wäerinna seljataguses juurenemad need arwud wastawalt 12, 14, 16 ja 18 kuuni.

M ä r k u s: Kui ohwitser eelwiimases aukraadis wähem aega on teenitud, kui selles punktis wastawa aukraadi saamiseks nõutakse, siis peab ta wiimases aukraadis sedawõrd rohkem aega teenima.

5) Kõrgendamine staabi-ohwitseri aukraadides mõib

*) Ilmub „Sõduri“ tulewases numbris.

sündida ainult iseäranis kiiduwäärt ja wabariigile kasuliku tegemise ja teenistuse eest, peale selle kui ohwitser kõige wähemalt 6 kuud on sellekohase staab-ohwitseri ameti peal olnud.

6) Grandid, s. o. pp. 3 ja 4 nõutud wäljateeni- mise aja lühendamise, mõib ainult iseäralis te wägi- ja kangelase tegude eht iseäraliste teenuste eest tehtud saada.

7) Need määrused on makswad ainult sõjaegse teenistuse kohta.

Mr. 338.

Tallinnas, 12. juulil 1919.

Olen tähele pannud, et uulitsatel rohkem armul ohwitseri liigub, kes isefuguseid uniformi kanna- wad,—suuremalt osalt on need uniformid Inglise frenchi laadi, kuid lahtise kaela lõikega. Tihti on ka näha ohwitseri, kes oma uniformi lohakalt kannawad ja lahtiste nõõpidega uulitsale ilmuvad, kus juures alus- pesu wälja paistab. Suhin kõikide ohwitseride tähele- panemist selle peale, et nad niisugust uniformi kanda mõiwad, nagu see sõjainistri poolt 23. 3. 19. kinni- tatud on ja mille kirjeldus minu päewakäsus nr. 146, 22. aprillil awaldatud on. Sepin weel nähtusega, kui ohwitser endist Wene formikite eht palitut järele kanna- ab, loen aga täitsa lubamatats nähtuse, kui ohwit- ser, enese äranägemise järele uue formi õmblemise juu- res, sõjainistri poolt kinnitatud formi muudab. Keel- lan ära uniformi moonutada ja tema omawolikist ümber tegemist ja moonutatud formi kandmist. Mõuan, et iga ohwitser ainult sõjainistri poolt kinnitatud Eesti uniformis uulitsal eht awalikus kohas ennaft näi- data mõib ja teda niisugis kannab, nagu sõjawäeline kord seda nõuab. Sellest käsiit üleastujad langemad walju taristuse alla. Rohustan kõikide wäeoafade üle- moid selle järele walwata, et see päewakäsiit täitmisit leiats.

Mr. 339.

Tallinnas, 12. juunil 1919.

Et sõjawäelaste wälimust rohkem ühtlustada, teelan ohwitseridele ja rahwawäelastele ära togu sõjateiwuse ajaks müüsi kandmise, mis rahuaaja koduse pruukimise jaoks määratud on.

Mr. 341.

Tallinnas, 12. juunil 1919.

Liitriikide ohwitseride terwitamise uulitsatel ja awa- likkudes kohtades teineteisele wastu tules, teen kõikidele Eesti ohwitseridele funduslikuks.

Mr. 344.

Tallinnas, 13. juulil 1919.

Awaldan kindral Gough'ilt saadud telegrammi: „Mina soowiks kõige kõrgemalt hinnata Teie juha- tuse all seiswate wägede mõitluse kõlbulikkust ja diisipliini. Teie juhatuse all olewad wäed said hiljuti Riia poole edasitungimise ajal minu palwe peale üles- tutsatud sakslaste tagaajamist seisma jätta ja täie- litu mõidu maitsmisest loobuda. Liitlased olid 11. no- wembril 1918. a. sunnitud sedafama otisust mõtma, loobudes Saksamaa laastamisest ja tema lõõbud wäge-

dele Berliini järelinemiseft. Sarnane ülespidamine tunnistab kõige kõrgemast enesewalitsemisest ja distsipliinist, ja see suurepäraline wiis, kuidas Teie wäed käskusi täidawad, on eeskujuks löödud Saffa wägedele, et Gesti ja Läti wägedel kõik need sõjawäelised omadused olemas on, mis sakslastel nende häbetamas ülespidamises wõidetute wastu igal pool puuduvad. Sõjawägede sissetungimist Riiga arahoibes, peastite sõbralise riigi pealinna pommitamise ragajärgedest, wõimalikkudest ägedatest uulitsa wõitlustest sakslaste läbi. Kindralleitnant Hubert Gough, liitlaste sõjawäe saatkonna ülem Väanemere maal."

Wille peale mina wastasin:

"Gesti sõjawägede nimel on minul au Teid, herra Kindral, tänada niisuguse kõrge minu käsitada olemate wägede hindamise eest. Teie kiri saab minu päewakäsus wäljakuulutatud. 12. 7. Laidoner." Selle päewakäsu käsen ettelugeda igas roodus, batareis, eskadronis, merewäe komandos ja laewadel.

Sõjawägede Ülemjuhataja,
Kindralstaabi Kindral-Major Laidoner.

Inhatuskiri polgukohtutele.

(Järg.)

84. Kohtu kulude wäljaarwamine sünnib S. R. S. §§ 703—711 ja 1246 põhjal. Kui kulude wäljaarwamist kohtu otsuses teha ei saa, siis tehakse sarnane wäljaarwamine, peale tarwilikkude teadete kogumist, eesistuja poolt asjaajaja osawõtmisel ja kantakse polguilemale ette korralduse tegemiseks, tunnistajate rahuldamise ja süüaluse käest kulude wäljanõudmise juhtes.

85. Kohtualustelt sõduritelt määratud kohtu kulude sissenõudmine sünnib sõdurite waranduse arwel, mis neil polgus ehk nende kodukohas olemas, kuna riigi poolt sõduritele maksetawast palgast kulufid maha wõtta ei tohi. Ei ole sõduritel mingisugust warandust olemas, siis wõetakse kohtu kulud riigi kanda. Kohtu otsuses peab kindlasti tähendatud olema, et kohtualuse sõduri kohtukulud tema warandusest nõutakse ja, kui warandust ei ole, siis wõetakse kulud riigi laeka arwele (708, 709).

Kodukohas leiduwast sõduri warandusest kohtukulude sissenõudmise korral teatab polguilem tarwiliku korralduse tegemiseks kohalikule miilita ülemale.

86. Wäljamõttena üldisest seadusest kohtukulude riigi laeka arwele wõtmisel wõib kohus kohtukulufid sisse nõuda eraisitu käest järgmise kolme tingimise esinemisel: 1) kui akti arutamine sündis kuriteost kahjusaja eraisitu kaebuse põhjal ja isik akti arutamiseft era süüdistajana osa wõttis, 2) kui kahjusaja isiku poolt tõstetud süüdistus täielikult kohtu poolt ümber lükatud ja kohtualune digets mõistetud ja 3) kui selgineb, et kahjusajal mingisugust põhjust akti algatamiseks ei olnud ehk tema süüdistust toetas wäljamõeldud tõendustega ja sündmuse asjaolude sihiliku moonutamisega.

87. Määrust kuriteo läbi tehtud kahju tasumiseks ei tee kohus mitte iga akti üle, kus kahjusaja olemas, waid üksnes neis aktides, kus kahjusaja kodanlike nõudjana esineb, s. o. kui tema digel ajal, kas kaebuse läbi ehk akti ettevalmistawatel toimetustel suuõnal ise kahjutasu nõudis, kohtu istumisele ilmus ja kohtu ees tõeks tegi, et tema tõepoolest kuriteo läbi

kahju kandis. Kui kahjusaja, tõeks tehes saadud kahju, ei näita, kui palju ta kuriteo läbi kahju saanud, siis wõimaldab kohus temale tasu nõudmist kodanlike kohtu läbi, lugeb kohtu otsuses kahjusaja järle tasundumise digust (669).

88. Süüaluse maksjõuetuse korral määrab kohus S. R. S. § 60 pp. 1 ja 2 põhjal seaduse poolt kuriteo ja süütegude korral isikliku karistuse näol pealepandawa rahatrahwi (näit. 29, 30, 31 ja teised paragrafid R. R. S.) asenduseks liht aresti.

89. Peale otustamist süü ja karistuse üle kantakse lühikesse otsusse weel järgmised kohtu poolt tehtud määrused: 1) kohtu kulude üle, 2) asjalikkude tõenduste üle, 3) kahjutasu nõudmise ja kuriteo läbi saadud asjade üle ja 4) polgu ülema ees palwe awaldamise üle karistuse pehmemdamise asjus. Lühike otsus kirjutatakse eesistuja ja liikmete poolt alla. Lühikesse otsuse wormid on toodud lisas XXV.

(Järgneb.)

Üleüldine osa.

Wäikeriikide sõjawägi.

J. Soots.

13.

(Järg.)

Belgia sõjawägi.

1. Sõjawäe koosseis ja komplekteerimine.

Belgia sõjawäge kirjeldame, nagu see wägi rahualal oli. Belgia sõjawäe peaosad on järgmised: 1 — alaline sõjawägi. Selle otstarbeks on riigi erapooletust kaitsta. 2.—Alalise sõjawäe abiwägi ehk referw. Selle tarwis on rahu ajal wähearwulised instruktorigid tegewa wäe osades. Sõja ajal aga saab see wägi iseseiswaks, ja teda määratakse kindluste ja linnade garnisoniks.

3. — Kodanikkude kaardiwägi (garde civile). See wägi käib sisemiste asjade ministri alla. Tema otstarbeks on riigi korda ja seadust kui ka rahwa ja riigimaa puutumatusi kaitsta. Wiimase kahe ülesande pärast tulebki, seda wäge sõjawäe hulka arwata, kui ta ka rohkem politseiwäe laadi on. Rahu ajal on alalises teenistuses ainult wäike osa instruktorigi, järjekulult on see wägi miilita tüüpusest, ehk digemini, politsei miilita.

A. Soldatid.

Iga Belgia alam, 20 aasta wanadusest peale, kui ta terwise poolest wäeteenistuseks kõlbuline on, käib üleüldise wäeteenistuse sünduse alla ja peab nõutawal korral sõjawäes teenima.

Wabastatakse need, kelle wend 8 aastat sõjawäes on teeninud ehk wäeteenistuses surnud. Alajapiken du st antakse neile, kes weel küllalt tugevad pole, kui ka mõnesugustel perekondlistel põhjustel ja õppimise lõpetamiseks.

Rekrutite arw, mida parlament määrab, jagatakse kuninga poolt kubermangude peale ära. Kubernerid jagawad need arwud liisuwõtmise ja oskondade peale. Wiimaseid on Belgias üleüldse 39. Iga jaoskond seisab mitmest kogukonnast ehk kantonist (cantons) koos. Kõiki kantoni on 323. Igas kantonis on sardarmia alamohwittser, kes liisuealisi mehi, kui ka puhkusele tulnud wäeteenijaid arwel peab. Igas

liisuwõtmise jaostonnas on sandarmi brigad, mille ülemaks leitnant ehk alamleitnant on. Mitmes jaostonnas olewad brigaadid ühendatakse sandarmirooduks, mille ülemaks kapten on. Roodud ühendatakse walitsemise mõttes kolmeks sandarmiringtonnaks, millel igauhel oma üle m on; kuid sõjawäe arwepidamise poolest käiwad sandarmiwäe ofad nende nelja sõjawäeringtonna alla, milleks Belgia riit on jagatud ja mille ülemateks diwii si komanderid on.

Ehk küll iga teenistusealine nõutawal korral lipu all peab teenima, tuleb see nõutaw kord kaunis harwa, jst harilikult teeniwad ainult need, kes wabatahtlikult palga eest teenima astuwad. Et pall wõrdlemisi kaunis lenu on, ei ole puudu wabatahtlistest. Kui nendest siiski nõutawat arwu täis ei saa, kutsub walitus liisuealised mehed kottu ja lasab liistu wõtta, et sel wiisil ära määrata, kes ise, ehk sagedamini, talle asemil lipu alla peab teenima astuma.

Kes liisu on wõtnud ja isiklikult teenida ei taha, maksab walitjusele 200 franki käsiraha. Siis hakkab walitus abirahalisi wabatahtlikka otsima, kes määratud abiraha eest teiste asemel teenima astutjib. Abiraha suuruse, mis iga isik oma asemikule peab maksma, määrab iga aasta sõjaminister; selle juures ei tohi see summa üle 1800 franki olla. Kui tarwilikku hulka abirahalisi wabatahtlikka kottu ei tule, otsustab liist, kellele on asemil leitud, kellele ei ole. Wiimastele antakse käsiraha tagasi ja nemad kas astugu isiklikult teenima, ehk palgaku isiklikult asemil, muidugi suurema summa eest, kui ta walitjuse kaudu palkamisel oleks maksnud.

Need, kes walitjuse kaudu enesele asemiku on palkanud, kui nad raha ära maksnud, arwatakse wäeteenistusest wabaks. Kes aga isiklikult enesele asemiku on palkanud, arwatakse puhkusel olewaks, ja kui tema asemil kas ära põgeneb ehk süüteo eest sõjawäest wälja heidetakse, peab palkaja isiklikult puuduma aja ära teenima. Siiski, kui ta 1/4 sellest summast, mis walitus harilikult asemiku palkamisets nõuab, walitjuse asemikkude kassa heaks maksab, ei wastuta ta enam oma asemiku eest.

Nagu näeme, on Belgias wäeteenistus küll sunnustlik ja üleüldine, kuid mitte isiklik, sellepärast on rikkamatel inimestel alati wõimalik wäeteenistusest kõrwale hoida.

Wabatahtlikud, kes teenima astuwad, peawad järgmistele nõuetele wastama: wanadus 16 — 35 aastat ja hea terwis. Ei wõeta teenima neid, kes kohtu otsuse järele sõjawäes teenimise õiguse on kaotanud.

Wabatahtline on kohustatud 8 aastat teenima. Kuid kui ta selle aja on ära teeninud ja weel edasi teenima tahab jääda, siis wõib ta kahe aasta peale uue lepingu teha. Sõja ajal wõetakse wabatahtlikka sõja kestmise aja peale.

Lipu all teenimise aeg on mitmesugune. Jala- ja kütipolkudes peab esimese kolme aasta jooksul 28 kuud teenima, neljandal aastal wõib weel üheks kuuks kordamisele kutsutud saada. Grenaderi ja karabineri polkudes peab nelja aasta jooksul 35 kuud lipu all teenima. Ratša- ja wäljasuurtükilwäes kestab teenistus 4 aastat, infeneri ja kindluse suurtükilwäes — 3 aastat.

Kui ülemaalmimetatud aeg lipu all on ära teenitud, lastakse mehed koju puhkusele, kuid jääwad oma wäeosade nimetirja kuni kahesanda aasta lõpuni, — siis wiitakse nad abis ehk reserwiwäeosade nimetirja üle, kuhu nad 5 aastaks jääwad.

Üleüldine teenistuse aeg kestab siis 13 aastat: 8 aastat tegewas sõjawäes ja 5 aastat abis ehk reserwiwäes.

Kõik wäeteenistuseks kõlbulised mehed, kes alalises sõjawäes ei teeni ja 20 aastat wanaks on saanud, määratakse kodanikkude kaardiwäkke teenima.

Wabastatakse sellest teenistusest ainult waimulikud, ministrid, kubernerid ja kõrgemad ametnikud, siis weel raudteede, posti ja telegrafi asutustes teenijad, kui ka need, kes nii waesed on, et nad enesele nõutawat mündrit ei jõwa osta. Peale selle on ära määratud, mis suguste süütegude eest trahwitud isikud kodaniku kaardiwäes teenimise õiguse kaotawad. Igas kogukonnas, ehk kogukonna ühikuses, on kodanikkude kaardiwäe nõukogu, kes teenistuse kutsumise nimetirju walmistab, kutsumist toimetab ja kõiki sellesse puutuwaid küsimusi arendab.

Õppuse aeg on kodanikkude kaardiwäes järgmine: Peale liisuwõtmist, 20 aasta wanaduses, nimetatakse kõik teenistuse wõetud mehed üheks aastaks õpekomandosse (pelotons d'instruction). Selle aasta jooksul peawad nad 30 õppust, igaüks 2 tundi, läbi tegema. Kui see õpekomando kursus on läbi tehtud, nimetatakse mehed roodudesse ja batariidesse. Seal käiwad nad iga aasta 10 korda, iga kord 2 tundi, õppusel. Peale selle wõib kuni 25 aasta wanaduseni suurematesse wäeosadesse õppusele kutsuda, kuid mitte rohkem kui wiele õppusele iga aasta.

Kui mehed 32 aastat wanaks saawad, wiitakse neid teise järgu kodanikkude kaardiwäkke üle. Sellest ajast algades kutsutakse nad aastast ainult kolmele õppusele, iga kord kahets tunniks.

Kiided on igaal mehel oma käest, walitus annab ainult warustuse ja sõjariistad.

Üleüldine teenistuse aeg kestab 21—40 aasta wanaduseni, millest 21—32 aastani esimese järgu, pärast seda, nagu öeldud, teise järgu kodanikkude kaardiwäes.

Mõlemate wanaduste järkudes on jälle kahesugust wäge: tegew (active) ja mittetegew (non-active) kodanikkude kaitsewägi. Esimene on kogukondades, kus rohkem kui 10 tuhat elanikku on, ehk kindlustatud punktides, kui ka nende ligikal olewates kogukondades; teine on muudes kogukondades.

Wägede juhatajaks on kodanikkude kaardiwäe inspektor. Tema alla käiwad kõik need 4 kodanikkude kaardiwäe ringkonda, millel Belgia riit on jagatud. Nimetatud ringkondade ülemateks on kindralid. Ringkonnad on oma korda kogukondadesse jagatud, millede ülemaks (mõnikord ka kogukondade ühikuse ülemaks) kogukonna kodanikkude kaardiwäe ülemon, kes oma aukraabi poolest wähemalt major peab olema.

Rahja ajal wõib kodanikkude kaardiwäge alalise wäe abiks garnisoni teenistusse kutsuda. Kutsumise wõim kogukonnas on bürgermeistril, kubermangus — kuberneril, riigis sisemiste asjade ministril.

Sõja ajal wõib kodanikkude kaardiwäge ainult seaduseandlisel teel, s. o. parlamendi otsuse järele, teenistusse kutsuda.

(Järgneb.)

Gesti sõduri tulewik.

Ma ei püüa vastu waielda, et meil praegu eht meel sada tuult wõib jalge all olla.

Oleme walmis saanud waenlastega pahemalt ja paremalt poolt. Ja wististi ei ole see weel kõik. Gestiil on waenlasi küllalt weel, nimetatagu neid praegu Suur-Wene üleschitajaks, Wene-Saksa imperialistideks wõi kuidas tahes. Meie iseseiswus on nii paljudele pinnaks filmas, et meil suuremaist ja wäiksemaist kallalekippumistest tulewikus kindlasti puudus ei tule.

Ja sellest seisutohast näib eht koguni üleaurune olewat praegu juttu teha Gesti sõduri tulewikust. Mis tulewik wõib olla inimesel, kes ühest tuest tuleb ja teise läheb?

Asi ei ole aga siiski nii lootusetu, kui esialgu näib. Kui meie ka praegu ei pea filmas oisetohest demobilisatsioonist eht wägede kojusaatmist — meil on ka ilma selleita juba praegu suur hulk sõdurisi, selle tulewiku küsimus ühes eht teises suhtes hädalikelt lahendust nõuab.

Wõtame esiteks meie walusama toha — wigastatud sõjamehed. Neid on lühikeste ajaga palju kogunud. Terwed, elurõõmsad nooredmehed on saanud abituks santideks. Nemad olid esimese tuufe peale walmis eunast ohwerdama isamaa eest.

Seda ei saa neile tasuda üleüldse mingisuguse kulaga. Kuid ometi on nõnda, et sõdurid, kes sõjas oma terwise kaotanud, kogu eluaeg wiletust ja puudust peawad kannatama — kannatama teiste eest!

Meil Gestis on wigastatud sõdurite ühendamise mõttes tänuwäärt töö juba alanud. Kuid kindlasti wõib ütelda, et kui asi ainult seltskondlike heatahtlikuse piirlooda jääb ja sõdurite tulewiku küsimus selle läbi mistisuguse heategelise afutuse ilme omandab, see ühtegi Gesti sõdurit ei rahulda. Wigastatud sõdurite eest hoolitsemine peab saama tingimata riiklikeks asjaks ja temal ei tohi midagi ühist olla heategevusega. Heateost ei wõi seal juttugi olla, kus kogu riik, rahwas ja nende tulewik igamesti wõlglasteks jääb sõduritele nende walatud were ja rikunud terwise eest.

Küllalt tähtis on ka langenud sõdurite omaste eest hoolitsemise küsimus. Ses asjas on Gesti Ajutine Walitus omal ajal teatawad lubadused annud. Kuid meie ei tea, kuidas neid lubadusi seni on peetud ja kas neist lubadustest üleüldse küllalt on. Seda näeme aga nii sagedasti, et Gesti wabastuse-sõjas langenud sõduri elatamud wanemad eht alaealised ded-wennad tõsist puudust peawad kannatama.

Oleks tungiwalt tarwis, et Ajutaw Kogu sõdurite omaste eest hoolitsemise puutuwate küsimuste lahendamise seadusandlises korras wäljaspool järjetorda käsilolewateks. Suhtumisel, kui meie sõja tõesti lõpetanud oleme ja wäed koju saaderakse, tõuseb hulk uusi küsimusi päewakorrale.

Sõduritele on lubatud maad, eesõigusi ameti saamises riigiasutustesse, koolidõpilasitele prii kooli jne. jne.

Need lubadused ei ole tõesti mitte wäikesed, kuid misugune kindlustus on meil, sõduritel, olemas, et need lubadused tõesti täidetakse?

Neid on tarwis seaduseandlises korras kindlaks määrata, muidu ei saa meie neid tõsiselt wõtta.

Ja lõpuks — meil on hea kogu kõrgemaid ohwitsera, kellel enestel mingisugust warandust ei ole. Et Gesti ohwitseride teenused käesolewas sõjas wõrdlematud on iga teise palgalise ohwitseri teenetega, selle

tunnistajaks on kogu Gesti wõidurikas sõjawägi. Nemad on suure osa oma tööjõust ja terwise ohwerdamud isamaa altariile. Misugune on nende tulewiku wäljawaade?

Peab ütlemas, kõige kurwem. Nii palju kui olen selle kohta ühelt kui teiselt järele pärimud, olen saanud wastufeks ainult õlakesitust. Üks lubab hakata walituse poolt lubatud maalapil sibulaid kasvatama, et oma terwist waha õhu käes parandada, teine kaawatseb karbitsema hakata; et see halb äri ei ole, tõendawad praeguste seljataguste marodööride suured rahapungad.

Mis mõtleb aga Gesti Wabariik nende meeste waewa tasuks ette wõtta, sellest ei ole meie kufagiigi weel sõnakest kuulnud. Oleks ammu juba aeg hakata neid küsimusi filmas pidama. Ei pea mitte ära unustama, et paljud inimesed sellepärast kõigest ilma jääwad, et nad seal, kus tarwis paluda, nõuamad ja kus tarwis nõuda — paluwad.

Gesti sõdurid on Gestile wabaduse tagasi wõitnud. Tahame uskuda, et nad ka oma loomulikude õiguste taifeks tarbeorral ühesmeeles wälja wõiwad astuda.

Riia frondil, 12. VII. 19.

Joh. Wiik.

Luuramine aeroplaanil.

R. Requadt'i järele J. A.

(Särg.)

„Halloo,“ hüüdis natuke aja pärast waatleja kuulamise torusse, mis suuõnaliseks läbirääkimiseks mõlema istekohta wahel üles oli seatud, „meid lastakse tublusti!“ Lastagu peale! mõtlefin mina, kuid sellejuures oli mul imelik tundmus, mis ükskõiksuse ja õuduse wahel kõitus. Ühtlasi oli mul uudishimu lastmist waadelda. Waatafin üle parda alla. Minust pahemal pool olid Saksa seisukohad, oke minu all ja minust paremal pool Wene omad. Saksa seisukohades ei olnud midagi elawat märgata, Wene omades aga seda rohkem. Kogu esimesel liinil tekkisid wäikesed hõbedased pilwefesed. Lasti püsides. Tagumistest seisukohtadest tõusid juba suuremad pilwed; sealst pommitas suurtükivägi. Lastepilwede hulk suurenes silmanähtawalt. Muid lastmise tundemärke maa peal näha ei olnud.

Nüüd tõstsin filmad üles, waatafin enese ümber. Oi! paremal pool, pahemal pool, eespool ja kindlasti ka tagapool ringi ümber aeroplaani oli ilus pürg schrapnelli pilwefestest sülitatud. Tahisin tohe ülespoole tüürida, kuid ühtlasi märtsosin, et schrapnelli pilwed weel õige sügawal seisid. Sellepärast loobusin esialgu tõusmise mõttest; tahisin ära oodata. Äkki: mis see oli? Kuulatafin üllatatult, — mootor ragises, propeller hundas, — jah, mis see oli? Kas ei olnud harjumata healt nende mõlema tooni alati ühesuguses muusikas kuulda? Iseäralist kahtlast raskust? Ah ja, see on ju mootor! Mootor tahab wist teenistust üles ütelda. Kuulatafin weel terawamalt ja wahtisin ükssilmi mootori peale. Minu kehast käis tume halwatus tunne läbi. Haa, kae, jälle! Weel, weel, weel! Taemas, see on ju mootor! Korraga: pfft-pähw!! — tsiis — wiiskümmend meetrit eespool seisis suur schrapnelli pilwe. Kohmetasin. Ah see oligi see iseäralik raskus! Pommid tulid ikka ligemale. Sälle: pfft-pähw!! — tsiis — jälle: pfft-pähw!! — tsiis. Mina ei ootanud

enam laua, waid haarafin ruttu kõrguse tüüri järele, astusin wahempoolse küljetüüri heebli (tangi) peale. Masin pööras kohe pöjemale poole, sattus selle juures loomulikult natute tafakalust wälja, kuid pökitüüri abil asetasin ta jälle tafakalule. Nüüd tõusin täiel gaasil ülespoole. Dufustasin tõusta 2500 meetrini, sellest peaks jatkuma. Kui 300 meetrit kõrgemale olin tõusnud, nägin korraga paremal pool enese kõrwal pilwet hõljumas. Ta oli umbes üks kilomeeter lai, paarsada meetrit läbi mõõta, pikkust ei olnud mõimalik ära määrata. Ah, kui tore! mõtan ta enese alla! Waatafin üles: ainult paarkümmend meetrit tõusta, mõri minut! Üts, tats, kolm minutit: korraga olin pilwe peal; nagu laenetaw lumemeri lamas ta minu kõrwal, mitu wersta pikk. Pöösin nüüd pilwe peale, hõljusin tema kohal, umbes sada meetrit kõrgemal.

Waade oli suurepäraline. Wahitsin wahetpidamata pilwe peale alla. Ütti: mis see on seal? Mõnijaada meetrit eespool seisis schrapnelli suitsukerad pilwe kohal. Di neid wenelasi küll! Muudugi, suuremat pilwe on kergem tabada kui wäitset aeroplaani! Läbi pilwe jülitatud walgete punktide arw suurenes siimanähtawalt. Näe, seal lõhtes schrapnell otse walge lumemere pinnal, pilwe sisse auku tiskudes. Hui siit! otse meie kõrwalt lendas wiis teine schrapnell üles. Dige! umbes kakskümmend meetrit meist kõrgemal, kümme foud meetrit meist eespool: traks-prats! Mitmekordne siin: schrapnell oli lõhtenud, tükid lendasid meil kõrwest mõõda, auke kandepindade sisse lüües. Pagana pihta! mõtlefia, asi kipub täbarats minema. Haarafin jälle kõrguse tüüri järele. Tõusin keerdudes kuni 2700 meetrini. Wahesjal oli suur pilw minu alt kadunud. Nägin teda suure jäälahmatari idapoolse ujuwat.

Lastmine jäi ikka horwemaks. Lastsin aeroplaani tofajelt kuni 2000 meetrini alla wajuda. Natulise aja pärast tuli Nowa nähtawale. Korraga koputas waatleja mulle õla peale. Pöörasin ümber, tema näitas alla maa peale. Moha waadates nägin maanteel Wene woori eellini poole sõitwat. Waatleja naeris, siis ütles ta kuulamise torusse: „Peatame nende kohal! Mina annan suurtükiwäele märku.“ Hakkafin kohe maantee poole tüürima, kuna waatleja punase liputese maha lastis lendleada. See wibi suurtükiwäe tähelepanekut meie peale juhtima. Kiipea kui maantee kohale olime jõudnud, hakkafin masinaga ringisid tegema. Wenelased näisid aimawat, milles asi seisab. Woor sattus segadusse, kohati jäi ta koguni seisma; mõned wantrid pöörsid teelt kõrwale puude alla, nagu mõiksid nad seal kaitset leida. Waatleja wotas parejat silmapilku, läes oli tal suitsupomm. Korraga lastis ta selle alla kukkuda. Wuhisedes kadus pomm meie filmist. Põnew ootus. Siis nägin, kuidas maantee kõrwalt paks must suits üles tõusis, esiti sambana, siis tuulest sinna-tänna tõmmatuna. Kohe satufid wenelased hirmusegadusse. Selmised koormad kihutasid tuhanelja minema, suurem osa pööris teelt ära wäljade peale, wiimased pöörsid ümber ja kihutasid tagasi. Kõik katsufid, kuidas aga selle äraandliku suitsu ligidusest eemale laada. Just kui segadus kõige suurem oli, hakkas batarei lastma. Schrapnelli pilwed ja granaadilöögid waheldufid kiires järjekorras. Mõned koormad jäid kohe seisma, teised lendasid suure suitsupilwe sees õhku, kuid suurem osa peastis end kiire põgenemisega.

(Särgneb.)

Seisukord meie wäerindadel.

Waenlane tungis kogu läinud nädala jooksul terwe wäerinna pikkusel, kõikide tema tarwitada olevate jõudude ja tehniliste abinõude abil, peale. Iseäranis ägedad olid need pealetungimised Gatschina ja Nowoselje raubteer jaama sihtidel. Waenlasel läks ta korda rida külafid nendel sihtidel oma alla mõtta. Meie wägede wastupealetungimistel wõeti osa külafid tagasi.

Waenlane on meie wastu iba wäerinnalt terwe teise diwiisi juure toonud. Selle diwiisi wäeosad wõitlewad meie wastu Gatschina sihil, kuna diwiisi staab Felisawetino jaamas asub. Ka puuduwad polgud 6-st diwiisist, mis taganemisel Narwa alt rängasti liüa sai, on jälle korda seatud ja nähtawale ilmunud; nii wõitlewad siin jälle 51. ja 52. kütipolgud.

Nädala algul paisis, et waenlane oma wiimase jõu koku on wõinud meie wäerinna purustamiseks, makstu mis maksab. Kuid igalt poolt leidis ta wiisa wastupanetu. Mitte jolatätki maad ei antud ära ilma wõitluseta. Waenlane kandis sealjuures suuri kahjusid. Wõeti isegi wangisid ja saadi kuulipildujaid saagits. Age ja kindel wastupanek, millega waenlane sugugi rehtendamud ei olnud, murdis wiimaks tema tahtejõu. Wiimastel pealetungimistel saadud suurte kaotuste järeldusel on waenlase jõu rangemist märgata: kõik tema endine intensiivsus on kadunud.

Ka Pihkwa raubteede sõlme punkti peale ihus waenlane oma hammast. Wiimase ära wõtmiseks toodi sinna kõik wabad kommunistilised jalgad abits, — isegi hiinlased ei puudunud siin.

Porhowi sihil Fomkina ja Bodlipje külade kiinil jättis waenlane peale taganemist 80 hiinlase surrukaha maha.

Üleüldiselt kogu wõttes võib ütelda, et algatus meie wäerinnal waenlase kätte on läinud, kuid suurte kaotuste tõttu, mis waenlasel pealetungimistel kanda tuli, on tema jõu nõrkemist märgata. Tema pealetungimise wiisadus kestab ainult weel ükfitutes kohtades edasi. Ehk seisukord wäerinnal küll waenlase kasuks on muutunud, siiski on meie jõud murdmata ja wäerind kindel.

Segateated.

Diitlased algawad tegewust Ungari nõukogude wastu.

Diitlaste sõjawägede ülemjuhataja Balkanil kindral Franchet d' Esperey on Tshheh-Slowaki sõjawägede ülemjuhatajale telegrammiga teatanud, et kõik läbirääkimised Ungari nõukogude walitfufega lõpetada tulewad. Kindral d' Esperey on wahekorra kohta Ungari nõukogude walitfufega rahukongressilt wäga laiad wõlitused saanud ja on nõukogude walitfufete ettepaneku teinud wabatahtlikult rahwa poolt walituid walitfufe eest tagasi astuda. Kui ettepanekut ei täideta, alatakse Ungari nõukogude walitfufe wastu otsekohe sõjategewust. Terwe jalawäe polk kõige warustusega on nõukogude wastaste poole läinud. Nõukogude walitfufus oma poolt on ta sõjawäe korraldamisega libedasti ametis. Awatakse kommunistide ohwitseride koolisid jne. Wienist telegrafeeritakse „National Tidendele“: Bela Kun on kindral d' Esperey ultimaatum peale

vastanud, et Ungari valitsus pealetungimise puhul kõik saab tegema, et pealetungimist tagasi lüüa. Viitlastel on 170.000 meest sõjaväge, nendest rumeenlasi 70.000. Prantsuse asumaade vägesid 36.000, tšehhoslovakkisid 30.000 ja nõukogude Ungari vastaseid 20.000.

Ametliku teadaande järel on liitlastel nõu Ungari nõukogude valitsuse vastu 168 tuhat meest saata, ja nimelt rumeenlasi, tšehhlasi, lõuna-slaavlasti, Ungari vasturevolutsionääriseid ja Prantsuse asumaade mehi, kellega tarvilikul korral itaalased võiksid ühineda. Vela Kun tahab vastu panna, milleks suured ettevalmistused käsil on.

Wälkete riikide sõjavägede suurus.

Rumenia ajatirjanduse büroo teatab: Valitsus sai Pariisist sõnume, mille järel rahukonferents otsustas on teinud Ruméniale digust anda rahuajal 50 tuhande mehelist sõjaväge pidada. Poola riigi rahuaegne sõjavägi peab 80 tuhat, Tšehhi riigi oma 50 tuhat ja Lõuna-Slaavi oma 40 tuhat meest olema.

Munuse wabaduse sõda.

Ragu „Hels. Sanomatele“ 15. juulil teatatakse, on Munuse lõunapoolne wäerühm punaste surwe all peaaegu täielikult Soomemaale taganenud, üle Soome piiri ei ole punased füiski kufagil tulnud. Põhjapoolne wäerühm püsib endistel seisupaikadel.

Soome sõjaväe aunimed.

Et Soome sõjaasutuse aunimede hulgas palju wõõrast keelest laenatud sõnu leidub, sellepärast soowitab „Uusi Suomis“, keegi H. N. nende asemel soomekeelseid nimetusi tarwitusele wõtta. Nõnda soowitab ta tarwitada draguni asemel ratsur, wänriki — meie lipniku — asemel ensiö (esimene, isik, Inglis keeles ensign, Prantsuse keeles ensigne), weltweebli asemel meister ja leitnandi (Italia keeles lugotenante-afemit) asemel opas (juht). Kapteni, majori, obersti ja kindrali nimed wõiksid weel edasi jääda, nii et need nimed teiste kulturahwaste omadega ühesugused oleksid. „Maaliir“.

Sõjawägi ilma ajakirjanduseta.

Wististi ei ole midagi hooletumat ja juhustliemat, kui ajatirjanduse muresemine meie sõjaväele.

Ajalehede puuduse üle ei wõidud nuriseda ainult Wutawa Kogu walimise kihutustöö hooajal. Siis pidas iga erakond ja iga ajaleht oma püha kohuseks iga wäeosa üle ujutada oma „kirjandusega“. Selle vastu ei olnud kellegil midagi.

Smelik ainult, et niisugune lahtus jalamaid tabus, kui walimised mööda olid. Ja praegu wõib õnnelik olla, kui sulle ajaleht näppu puutub, mis mitte wanem ei ole kui 2 nädalat.

Sõdurid on oodanud, et ehk kellegile torkab midagi pähe ja asi paraneb. Kuid senini — kahjuks mitte. Wõib ilma liialdamata ütelda, et kogu meie Riia wäerind wõitlustes Landeswehriiga igasuguse sideme oli kaotanud kodumaaga — ei ühtegi ajalehte, ei ühtegi teadet kodu poolt!

On wist asjata hakata seletama, miks pärast tarwilik on, et sõjavägi, kes tahab olla kultuuriline sõjavägi, peab tingimata olema informeeritud üleüldisest seisukorrast.

Ja misugune raste seisuford ohwitseridel, kellest oodatakse laiemat siimaringi ja teadlitumat informatsiooni, — nägslate kaup ei näe ainuüksi ajalehte!

Ajaleht, kui sõjaväe meeleolu waimu alalhoidja, peaks olema tingimata esimesel kohal.

Mis mõeldakse ses asjas ette wõtta ja kes seda peaks tegema? See on sõduritele frondil äätsa ükskõik. Kuid olge nii lahted ja saate meile wõibimata wõimalikult palju wärskaid lehti.

Ajalehti!

Ajatirjanik-sõdur.

Wastutaw toimetaja: kindralstaabi alamkollownik Rint.
Wäljaandja: Wägede Ülemjuhataja staab.

Sõjaväe Topografia Jaoskonna

wäljaandel on ilmunud:

- 1) **Eestimaa kaart.** Mõet 10 wersta tollis.
Hind 8 marka.
- 2) **Eestimaa kaart.** Mõet 15 wersta tollis.
Hind 4 marka.
- 3) **Meie wäerinna liin 14. juunil 1919.**
Hind 4 marka.

Saada raamatukauplustest ja Sõjaväe Topografia Jaoskonnast, Tallinnas, Pagari uul. № 1.